د څلوېښتم آیت پټ تاریخ - درې دېرشمه ګڼه

حزقیال څوارلسمه شمېره

Jeff Pippenger
2026-10-27

د پیدایښت کتاب په څلورم او پنځم بابونو کې د قاین نسب‌نامه د شیت له نسب‌نامې سره په تقابل کې وړاندې شوې ده.

نېک لامک او بد لامک

دا دوه نسلي لړۍ د هلاک شویو او نجات مونډلو ترمنځ تقابل څرګندوي، او د دغو دوو لړیو ځینې اولادونه د دغو متضادو لړیو د موازي «اولادي سمبولونو» استازیتوب کوي. قاین د داسې یوې ډلې استازیتوب کوي چې له ګناه څخه هېڅ توبه نه باسي او یوازې پر خپل حالت ماتم کوي.

> او هغه وفرمایل، تا څه کړي دي؟ ستا د ورور د وینې غږ له ځمکې څخه ما ته فریاد کوي. او اوس ته له هغې ځمکې څخه لعنتي شوی یې، چې خپله خوله یې پرانیستې ده، څو ستا له لاسه ستا د ورور وینه واخلي؛ کله چې ته په ځمکه کې کښت کوې، له دې وروسته به تا ته خپل قوت در نه کړي؛ ته به پر ځمکه تښتېدلی او لالهانده اوسې. او قابیل څښتن ته وویل، زما سزا دومره درنه ده چې زغملی یې نه شم. ګوره، تا نن زه د ځمکې له مخه شړلی یم؛ او ستا له مخه به پټ یم؛ او پر ځمکه به تښتېدلی او لالهانده یم؛ او داسې به وشي چې هر څوک ما وموميې، وبه مې وژني. او څښتن ورته وفرمایل، نو ځکه هر څوک چې قابیل ووژني، اووه چنده غچ به ترې واخیستل شي. او څښتن پر قابیل یوه نښه کېښوده، څو څوک چې هغه وموميې، ویې نه وژني. او قابیل د څښتن له حضوره ووت او د عدن ختېځ ته د نود په خاوره کې مېشت شو. پیدایښت ۴:۱۰–۱۶.

قابیل د هغو توبه نه ایستونکو د یوې ډلې استازیتوب کوي چې یوازې خپل غمل‌ړلي حالت ته پام کوي، هغه حالت چې د نېکۍ کولو له ەڅې څخه په انکار کولو سره یې پر ځان راوستی دی.

> خو قابیل او د هغه نذرانې ته یې د منلو په نظر ونه کتل. او قابیل ډېر په قهر شو، او څېره یې مړاوې شوه. او څښتن قابیل ته وفرمایل: ولې په قهر یې؟ او ولې دې څېره مړاوې ده؟ که نېکي وکړې، ایا ته به ونه منل شې؟ او که نېکي ونه کړې، ګناه په دروازه کې پرته ده. او د هغه لېوالتیا به ستا پر لور وي، او ته به پر هغه واکمني کوې. پیدایښت ۴:۵–۷.

شپږ مرګ‌ونه—درې الفاوې او درې اومیګاوې

په تېرو مقالو کې مو حنوک د لومړۍ فرښتې د سمبول په توګه، لامک د دویمې فرښتې د سمبول په توګه، متوشالح د نیمې شپې د ندا په توګه او نوح د درېیمې فرښتې د سمبول په توګه پېژندلي وو. د شېث له نسله لامک د اووه سوه اووه اویا کلونو په عمر، له توپان څخه پنځه کاله مخکې ومړ؛ متوشالح د توپان پر مهال ومړ. د لامک له مړینې پنځه کاله وروسته د متوشالح مړینه وشوه، نو له همدې امله د دوی مړینې د حزقیال د مېرمنې د مړینې تمثیل کوي، چې یو اعشاریه پنځه کاله وروسته (1.5) ورپسې د یروشلم، یعنې د وري د مېرمنې، مړینه وشوه.

> او ما، یوحنا، سپېڅلی ښار، نوی اورشلیم، ولید چې د خدای له لوري له اسمانه راکوزېده او د یوې داسې ناوې په څېر چمتو شوی و چې د خپل مېړه لپاره سینګار شوې وي. مکاشفه ۲۱:۲.

د حزقیال د مېرمنې او د لامک الفا مرګونه، چې د اورشلیم او متوشالح له اومیګا مرګونو سره تړاو لري، د یوحنا پالایولوګوس د مرګ تمثیل وو، چې پنځه کاله وروسته ورپسې د قسطنطنیې پر دېوالونو د یوولسم قسطنطین مرګ پېښ شو. د لامک کرښه پنځه کاله په ګوته کوي، چې په پای کې یې د حیواناتو د کوچ اووه ورځنۍ موده ده. د ختیځ روم کرښه پنځه کاله ښیي، او همداراز د دغو پنځو کلونو په ټولیزه موده کې دننه یوه څلور کلنه موده هم ښیي. د حزقیال کرښه هم دوه کاله او هم یو اعشاریه پنځه کاله (1.5) ښیي. د حزقیال هغه کرښه چې د بابل له خوا د اورشلیم ړنګول ښیي، له 66 څخه تر 70 پورې د روم له خوا د اورشلیم له دویم ځل ړنګولو سره سمون لري. د اورشلیم د ړنګولو رومي کرښه هم یوه څلور کلنه موده او هم یوه درې نیم کلنه موده رامنځته کوي. له دغو څلورو سمبولیکو کرښو څخه هرې یوې په خپله نبوي ګواښ کې یوه نه، بلکې دوې سمبولیکې مودې رامنځته کړې.

لامک، جان پالایولوګوس او د حزقیال مېرمن د یوې داسې زماني دورې د الفا پېړاو نښه تمثیلوي چې په یوه اومېګا مړینه پای ته رسېږي. له دغو درېیو کرښو څخه دوې د داسې یوې محاصرې استازیتوب کوي چې د هرې یوې د اړوند همتا په مړینه پای ته رسېږي. بله کرښه بېړۍ ته د ژوو په ختلو پای ته رسېږي. اومېګا همتا د نوح توپان د اورشلیم له وراڼۍ او د قسطنطنیې د دېوالونو له وراڼۍ سره په یوه کرښه کې ږدي. د اومېګا درې واړه سمبولونه د یکشنبې د ډېر ژر راتلونکي قانون پر مهال د ازمېښتي مهلت د پای ته رسېدو استازیتوب کوي.

البته، د نوح د بېړۍ په ګواښ کې هېڅ محاصره نه وه، خو بېړۍ ته د ننوتلو لپاره به خامخا یوه مایله لاره موجوده وه. که د بارولو مایله لاره د محاصرې د مایلې لارې تمثیل وګڼل شي، نو د مرګ درې واړه ګواښ یوه محاصره په ګوته کوي. له ۶۶ څخه تر ۷۰ کال پورې د یروشلم د ورانېدو په رومي لړۍ کې، په ۶۶ کال کې د سیستیوس له خوا یوه محاصره وشوه او په ۷۰ کال کې د تیطوس له خوا دویمه محاصره وشوه.

څلور کاله

هغه څلور کلونه چې په ۱۴۵۳ کال کې د قسطنطنیې له محاصرې سره پای ته رسېږي، د مکاشفې د نهم باب د «پنځو میاشتو» په اسلامي نبوت کې د دویمې څلور کلنې دورې استازیتوب کوي. د «پنځو میاشتو» په نبوت کې لومړۍ څلور کلنه دوره د نیکومیدیا د محاصرې پر مهال له ۱۳۳۳ څخه تر ۱۳۳۷ کال پورې وه. دې محاصرې د ۱۲۹۹ کال د جولای له ۲۷مې څخه د اته دېرش کلنې مودې د پای استازیتوب هم کاوه. د اورشلیم دوه ځله ورانېدل، د قسطنطنیې یو ځل ورانېدل، طوفان او د نیکومیدیا محاصره، له میلاد مخکې له ۲۰۰ کال څخه تر ۱۹۸ کال پورې د پانیوم د لښکرکښۍ پنځه شاهدان دي، چې دا لښکرکښي به پخپله شپږم شاهد وي، او څو نور شاهدان هم شته.

د یروشلم دواړه ویجاړۍ په اسانۍ سره، «کرښه پر کرښه»، یو له بل سره برابرېږي. طوفان او د ختیځ روم کرښه د الفا او اومیګا د ګډو مړینو پر بنسټ سره برابرېږي. د پانیوم لښکرکښي په ځانګړي ډول له میلاد مخکې د ۵۸۷ کال د حزقیال له کرښې سره سمون لري، ځکه چې د محاصرې دواړه مودې د دوو کلونو استازیتوب کوي. پانیوم د دانیال د یوولسم څپرکي په پنځلسم آیت کې انځور شوی دی، چې تر شپاړسم آیت مخکې راځي؛ شپاړسم آیت د یکشنبې د ژر راتلونکي قانون استازیتوب کوي، لکه څنګه چې له میلاد مخکې په ۵۸۶ کال او په ۷۰ میلادي کال کې د یروشلم ویجاړیو هم کاوه. د پانیوم د ډګړې او د صیدون د محاصرې دوه کلنه موده له دغو کرښو څخه هره یوه د دانیال د یوولسم څپرکي د څلوېښتم آیت پټ تاریخ ته راولي.

یوه نښه

د اورشلیم د دواړو ورانیو په کلابندیو کې د لارې لومړنۍ نبوي نښه د یوې علامې استازیتوب کوي؛ په ۶۶ کال کې سیستیوس او د حزقیال د مېرمنې مړینه دواړه د الفا علامې وې. لامک هم د لارې لومړنۍ نښه ده، او له همدې امله، د دوو د ګواهۍ پر بنسټ، لامک هم یوه علامه ده. د هغه ۷۷۷ کلن عمر د هغې بریالۍ کلیسا د علامې استازیتوب کوي چې له دریو عناصرو جوړه ده: یو نبي، یو کاهن او یو پاچا.

> سربېره پر دې، ما هغوی ته د سبت خپلې ورځې هم ورکړې، څو زما او د هغوی ترمنځ نښه وي، ترڅو هغوی پوه شي چې زه هغه څښتن یم چې هغوی مقدس کوم. حزقیایل ۲۰:۱۲.

۳۰۰ کاله

حنوک، چې د شیث په نسلي لړۍ کې له آدم څخه اووم و، ۳۰۰ کاله له خدای سره ګرځېده او آسمان ته پورته یووړل شو. ’۳۰۰‘ د ۱۸۴۳ کال د مخکښانو د درې سوه چارټونو، له هغو سره د متناظرو درې سوه مېلرایټ مبلغینو او همدارنګه د جدعون د درې سوه کسیز لښکر سمبول دی. حنوک، مېلرایټ مبلغین او د جدعون درې سوه کسان د یو سل او څلور څلوېښت زرو استازیتوب کوي. شمشون ۳۰۰ ګیدړان ونیول او دوه دوه یې سره وتړل، او په دې توګه یې ۱۵۰ او داسې یو سمبول په ګوته کړل چې سره تړل شوی او ټولیز شمېر یې درې سوه دی.

> او شمشون لاړ او درې سوه ګیدړان یې ونیول، مشعلونه یې واخیستل، هغوی یې لکۍ په لکۍ سره کړل او د هرو دوو لکیو په منځ کې یې یو مشعل کېښود. او کله چې یې مشعلونه بل کړل، ګیدړان یې د فلستیانو ولاړو غلو ته ورخوشې کړل او هم یې د غلو د ګېډیو ډېرې او هم ولاړ غله، له تاکستانونو او د زیتونو له ونو سره، وسوځول. قاضیان ۱۵:۴، ۵.

د مکاشفې په نهم باب کې د اسلام په اړه دوه پنځه‌میاشتنۍ وړاندوینې «اور» او «لکۍ» د اسلام د ځانګړنو په توګه په ګوته کوي.

> او ما په رؤیا کې آسونه او پر هغو سپاره کسان داسې ولیدل، چې د اور، نیلو یاقوتو او ګوګړو زغرې یې پر سینو وې؛ او د آسونو سرونه د زمریانو د سرونو په څېر وو، او له خولو یې اور، لوګی او ګوګړ راوتل. د دغو دریو له امله د انسانانو دریمه برخه ووژل شوه، یعنې د هغه اور، لوګي او ګوګړو له امله چې د هغوی له خولو راوتل. ځکه د هغوی ځواک د هغوی په خولو او لکیو کې دی؛ ځکه لکۍ یې د مارانو په څېر وې او سرونه یې لرل، او په هغو سره زیان رسوي. مکاشفه ۹:۱۷–۱۹.

د اسلام ځواک هم د هغوی په خولو کې دی او هم د هغوی په لکیو کې.

> او هغوی د لړمانو د لکیو په څېر لکۍ لرلې، او په لکیو کې یې نېشونه وو: او دا واک یې درلود چې پنځه میاشتې انسانان وځوروي. او پر هغوی یو پاچا و، چې د بېتلې کندې فرښته ده، او نوم یې په عبراني ژبه ابدون دی، خو په یوناني ژبه یې نوم اپولیون دی. مکاشفه ۹:۱۰، ۱۱.

د اسلام د عذاب ورکولو او وژلو ځواک د هغوی په خولو او لکیو دواړو کې دی، چې د هغوی له خولو او لکیو څخه راوځي.

> نو څښتن به په یوه ورځ کې له اسراییلو څخه سر او لکۍ، ښاخ او لوخ پرې کړي. مشر او عزتمن کس سر دی؛ او هغه نبي چې دروغ ورزده کوي، لکۍ دی. ځکه چې د دې قوم مشران هغوی ګمراه کوي؛ او هغه کسان چې دوی یې لارښوونه کوي، هلاک کېږي. اشعیا ۹:۱۴–۱۶.

اسلام او اسرائیل د نبوت له پلوه یو له بل سره تړلي دي، ځکه دواړه د ابراهیم اولادونه دي، او په هره لړۍ کې «سر» هماغه «لرغونی او عزتمن» دی او «لکۍ» هماغه «پېغمبر چې دروغ ورزده

کوي» دی. د اسلام هغه لرغونی پېغمبر چې دروغ يې ورزده کول، محمد دی. قرآن د هغو دروغو استازیتوب کوي چې د اسلام ملخان ەځوي، او لرغونی او عزتمن د هغوی سیاسي مشرتابه دی. اسلام د یوه حکومتي تدبیر (خولې) په وسیله رهبري کېږي، چې د قرآن دروغ (لکۍ) يې ەځوي. د شمشون درې سوه ګیدړې په دوو پنځەمیاشتنیو ډلو وېشل شوې وې، چې ټاکل شوې ده د اور، لوګي او ګوګړو په وسیله عذاب ورکړي او ووژني.

اور، لوګی او ګوګړ

اور، لوګی او ګوګړ د درېیو فرښتو نبوي ځانګړنې لري. لومړی او وروستی يې د اور ډولونه دي. د "ګوګړ" د کلمې ریښه د یوه الهي پړک استازیتوب کوي. اور د یوه پیغام سمبول دی؛ لوګی د پیغام اغېز دی او ګوګړ د پیغام ديني ماهیت ځرګندوي. دا درې واړه د مکاشفې د ځوارلسم باب د درېیو فرښتو د رښتیني پیغام جعلي بڼې دي. د اوسپنې سینەپوښ د اور، جاسینت او ګوګړو په بڼه ښودل شوی دی. دا د مشر کاهن د سینەپوښ جعلي بڼه ده. د مشر کاهن سینەپوښ د یو سل او څلوېښت زرو استازیتوب د دولسو انساني جواهراتو په توګه کوي، چې له الوهیت سره یوځای شوي دي؛ د دغه الوهیت استازیتوب اوریم او تمیم کوي. پخوانی جاسینت تیاره آبي‌تور یا تت ارغواني رنګ درلود. د اسلام د سینەپوښ جاسینت له هغه لوګي سره سمون لري چې د اسلام له خولو (دولت) او لکیو (کلیسا) ځخه راوځي.

له خدای سره تر ۳۰۰ کلن ټ‌ګ وروسته آسمان ته د حنوک وړل کېدل د ۳۰۰ شمېر د لومړۍ فرښتې له هغه پیغام سره ټړي چې په ۱۷۹۸ کال کې راورسېد. د لومړۍ فرښتې دغه پیغام د ۱۸۴۰ کال د اګست په ۱۱مه، د مکاشفې په نهم فصل کې د پنځو میاشتو د نبوت په پوره کېدو سره، ځواکمن شو. په دغه فصل کې د پنځو میاشتو دواړه دورې کرښه پر کرښه یو له بل سره ټرلې دي. یوازې په دې وروستیو کې دا خبره درک شوه چې د پنځم آیت او د لسم آیت پنځه میاشتې د یو سل او پنځوسو کلونو دوې جلا دورې دي. کله چې دغه حقیقت وېپژندل شو، شمشون ګیدړان په یو سل او پنځوسو جوړو کې یو له بل سره وټړل.

د شمشون (چې مانا يې «لمر» ده) په نبوي تاریخ کې، هغو «لوګیو» چې هغه مهال له کندې ځخه راووتل چې کیلي د نینوا د ډګړې په وسیله تمثیل شوې وه، لمر په تیاره کې پټ کړ. د میلر پیروانو په سمه توګه د اسلامي کندې د لوګیو په وسیله د لمر پټېدل د مسیح د انجیل د پوښل کېدو په توګه وېپژندل، چې په لمر (شمشون) تمثیل شوی دی. د شمشون د شهادت او د مکاشفې له نهم ځخه تر یوولسم فصل پورې د بیان شوي اسلام ترمنځ ځو نورې اړیکې هم شته.

د شمشون په تاریخ کې د درې شمېر په هغو دریو ورځو کې لیدل کېږي چې د واده مېلمنو باید په هغو کې معما حل کړې وای. شمشون له دریو ښځو سره اړیکه لري: د تمنې له خپلې مېرمنې، له فاحشې او له دلیلې سره. د ځښتن روح درې ځله پر شمشون نازلېږي: د زمري په پېښه کې، په عسقلان کې او په لېحي کې. شمشون د حقیقت تر ویلو مخکې دلیلې ته درې دروغجن ځوابونه ورکوي. د درې شمېر د الوهیت، د اژدها، ځناور او دروغجن نبي د جعلي الوهیت او همدارنګه د بریالۍ کلیسا د درېګوني جوړښت استازیتوب کوي.

دېرش د کاهن شمېره ده، او د شمشون د واده مېلمستیا ته دېرش ملګري راوستل شوي وو. بیا شمشون شرط کېښود چې که مېلمانه يې معما حل کړای شي، دېرش ځادرونه او دېرش جامې به ورکړي. کله چې د هغه د معما راز په خیانت افشا شو، شمشون د شرط د پوره کولو لپاره د اشقلون دېرش سړي ووژل. د دېرشو شمېره د ۳۰۰ نبوي لسمه برخه ده، او له هغو درې سوو کلونو سره په سمون کې چې اخنوخ له خدای سره ګرځېده، هغه درې سوه ګیدړې چې شمشون ونیولې او په یو سل او پنځوسو جوړو کې يې یو له بله سره وټړلې، د مکاشفې د نهم باب د پنځو میاشتو له هغو

دوو نبوتونو سره ټړاو لري چې د کرښې پر کرښه ټ‌ګ‌لارې له مخې یو له بله سره ټړل شوي دي. درې سوه د درې زرو نبوي لسمه برخه ده، او درې زره د یوې پاتې شوې ډلې استازیتوب کوي؛ که هغه صالحه پاتې شوې ډله وي چې د پنتیکوست پر مهال په ایمان راوړونکو کسانو کې تمثیل شوې ده، او که هغه ناصالحه پاتې شوې ډله وي چې د سرو زرو د خوسي د بغاوت پر مهال د لاویانو په لاس په وژل شویو کسانو کې تمثیل شوې ده.

د سرو زرو د خوسکي بغاوت او په پنتیکوست کې ایمان راوړونکي، دواړه د یکشنبې د ژر راتلونکي قانون پر مهال په نبوي لحاظ یو له بل سره سمون خوري. یوه پاتې ډله د خدای د عهد د قوم د یوې پاتې ډلې او د هغو کسانو د یوې پاتې ډلې استازیتوب کوي چې د خدای د عهد د قوم له رمې څخه بهر دي. د شمشون په شاهدۍ کې د درې زرو لومړۍ یادونه هغو یهودیانو ته اشاره کوي چې شمشون یې د فلستیانو د راضي کولو لپاره بندي کړ، او دویمه یادونه فلستیانو ته اشاره کوي. قضاوت د خدای له کور څخه پیلېږي او تر هغه وروسته هغو د یوولسم ساعت کارګرانو ته رسېږي چې لا هم په بابل کې دي. د شمشون شاهدي هم د یوې پاتې ډلې په توګه د درې زرو سمبول تأییدوي او هم د قضاوت د بهیر ترتیب تأییدوي. حنوک درې سوه کاله له خدای سره روان و او په دې توګه د خدای د عهد د قوم د هغې پاتې ډلې استازیتوب کوي چې د مرګ خوند نه څکي. هغه پاتې ډله هماغه یو سل او څلور څلوېښت زره کسان دي چې د مکاشفې په اووم فصل کې د خلکو له سترې ګڼې سره په تقابل کې ښودل شوي دي.

د ۳۰۰ لسمه برخه ۳۰ ده، چې د یوه کاهن ننښه ده؛ سربېره پر دې، د درېیو عدد، د دېرشو د لسمې برخې په توګه، د الوهیت او همدارنګه د اژدها، ځناور او دروغجن پېغمبر د جعلي الوهیت استازیتوب کوي. درې هم د بریالۍ کلیسا د درېګونې وېش استازیتوب کوي، چې داود پاچا، چې په دېرش کلنۍ کې یې پاچاهي پیل کړه، یوسف کاهن، چې په دېرش کلنۍ کې یې خدمت پیل کړ، او حزقیال پېغمبر او کاهن، چې د یوبیل د اوولسمې دورې په دېرشم کال کې یې خپل دوه‌ویشت کلن خدمت پیل کړ، یې استازیتوب کوي. د کاهن په توګه به هغه دېرش کلن و.

له هغو دریو سمبولیکو موجوداتو څخه چې د پیغمبر، کاهن او پاچا په توګه ځانګړ شوي دي، هر یو یې پر هغې لارنښې چې محاصره پیلوي، د خدای د اوومې ورځې د سبت مُهر ترلاسه کوي. د مرګ دوه شاهدان، په ۶۶ کال کې د یروشلم د ورانېدو له ثانوي شاهد سره یوځای، د دې خبرې درې شاهدان وړاندې کوي چې د محاصرې لارنښه یوه «ننښه» ده.

د لېږد د لارې ننښه

کله چې محاصره پیلېږي، د خدای درېګونې بریالۍ کلیسا، چې لامک یې استازیتوب کوي، مهر کېږي. د حزقیال د مېرمنې مړینه دا څرګندوي چې د لارې پر عین هماغه ننښه د پخواني عهد قوم په بشپړه توګه څنګ ته پرېښودل کېږي. د لارې دغه ننښه له لاودیکیه څخه فلادلفیا ته اوښتون په ګوته کوي، چې همداراز له مبارزه کوونکې کلیسا څخه بریالۍ کلیسا ته د اوښتون په توګه هم انځورېږي؛ په دې توګه کلیسا هغه اتمه کلیسا ګڼل کېږي چې له اوو څخه ده. د درېیمې پرښتې د میلرپالو په تاریخ کې، چې د ۱۸۴۴ کال د اکتوبر له ۲۲مې څخه د ۱۸۶۳ کال تر بغاوت پورې وغځېد، د لارې هماغې ننښې د ۱۸۵۶ کال د دورې استازیتوب کاوه، کله چې جېمز او اېلن وایټ دواړو دغه غورځنګ لاودیکیایي بلل پیل کړل. په ۱۸۵۶ کال کې د میلرپالو فلادلفیایي غورځنګ د میلرپالو په لاودیکیایي غورځنګ واوښت. اووه کاله وروسته، د میلرپالو لاودیکیایي غورځنګ پای ته ورسېد، ځکه چې دغه غورځنګ د اوومې ورځې د اډونټیسټانو په لاودیکیایي کلیسا بدل شو.

د لارې هغه ننښه په ۳۱۳ کال کې هم خپل تمثیل لري، کله چې د سمیرنا کلیسا پای ته ورسېده او د پرګاموس کلیسا پیل شوه. په ۱۸۵۶ کال کې له صالحې فیلادلفیا څخه ناصالحې لاودیکیه ته لېږد او

په ۳۱۳ کال کې له صالحې سمیرنا څخه ناصالحې پرګاموس ته لېږد، دواړه یو له بل سره سمون لري، او د لېږد ټکی هم د لارې دغه ښه د یوې علامې په توګه څرګندوي. محاصره، د څو شاهدانو د ګواهۍ پر بنسټ، په یوې علامې سره پیلېږي. کله چې د درېیمې فرښتې پر هغه غورځنګ، چې له یو سل او څلور څلوېښت زرو کسانو څخه جوړ دی، د لامک د مړینې پر مهال مهر ولګول شي، نو هغوی د یوه بیرغ په توګه د پورته کېدو پر مهال مهر شوي او په بشپړه توګه سره متحد وي، ځکه د محاصرې په نبوي جوړښت کې د لارې لومړۍ ښه یوه علامه ده.

د جان پالایولوګوس مړینه د اسلام لارښه په ګوته کوي، یعنې هغه مهال چې ختمځ روم د اسلام له خوا تابع کېدو ته اړ ایستل کېږي. د یروشلم کلابندي او ویجاړېدل د بابل او روم دوه شاهدان وړاندې کوي. د حزقیال د یو نیم کال موده د هغو لاودیکیایانو استازیتوب کوي چې د شمال د پاچا اسارت ته د ښول کېدو د خبرداري پیغام له لیدلو او اورېدلو یې انکار وکړ. د سیستیوس ښه د هغو فیلادلفیایانو استازیتوب کوي چې د شمال له پاچا څخه تښتي. دا دواړه ښې داخلي نبوي پیغام بیانوي، لکه څنګه چې د لامک ۷۷۷ هم دا پیغام بیانوي. کرښه پر کرښه، یوه ډله د کلابندۍ پر مهال اسارت ته ښول کېږي او بله ډله د شمال د پاچا له لاسه تښتي.

د جان پالایولوګوس مړینه د لارې په هغې ښه کې، چې هلته هغه کسان مهر کېږي چې لامک یې استازیتوب کوي، د اسلام د رول په څرګندولو سره د بهرني نبوي پیغام استازیتوب کوي. هغه کسان چې د اورشلیم د کلابندۍ او ورانۍ پر مهال تښتي او هغه کسان چې نیول کېږي، پر دې ټینګار کوي چې سیرت د کلابندۍ د نبوي دورې د لارې په الفا ښه کې څرګندېږي. د دغو دوو ډلو استازیتوب دوه لامکان کوي. یوه ډله ناشوېل ته خبرداری ورکوي، او بله ډله له دې کاره انکار کوي.

> او څښتن هغه ته وفرمایل: نو هر څوک چې قاین ووژني، له هغه څخه به اووه چنده غچ واخیستل شي. او څښتن پر قاین یوه نښه کېښوده، ترڅو هر څوک چې هغه وموميي، ویې نه وژني. پیدایښت ۴:۱۵.

د بغاوت ښه

قابیل د خپل بغاوت ښه ترلاسه کړه. د هغه د بغاوت ښه د بشریت لپاره د یوه خبرداري په توګه ګڼل کېده چې که څوک قابیل ووژني، نو د خدای له اووهچنده قضاوت سره به مخ شي. له یوه پلوه، دا ښه د خدای له خوا د قابیل د ساتنې په توګه درک کېدای شي، خو د نبوت له مخې، دا د بابیل په وروستي کتاب کې د بغاوت له خبردارووونکې ښې سره سمون لري. د مکاشفې په اومیګا کتاب کې د وحش ښه، د پیدایښت په الفا کتاب کې د قابیل د بغاوت په ښه کې له وړاندې تمثیل شوې وه. د قابیل په ښه کې نغښتی خبرداری دا دی چې هر څوک د قابیل په څېر خصلت څرګند کړي، هغه به هم د خدای له خوا رد شي او قضاوت به پرې وشي. پر قابیل لګېدلې ښه د وحش له ښې سره سمون لري، او دا خبرداری پر هغه حکم ټینګار کوي چې د قابیل د بغاوت، یعنې د خپل ورور د وژلو، له تقلید څخه منع کوي؛ همدغه بغاوت په مکاشفه کې د وحش د انځور په توګه ښودل شوی دی. د قابیل د عمل تقلید کول د قابیل د انځور جوړول دي. د قابیل لپاره اووهچنده اجرایي قضاوت وټاکل شو، او له قابیل څخه په شپږم نسل کې لامک څرګنده کړه چې هغه د خپل پلار ګناه تکرار کړې وه، خو د هغه قضاوت به اووه ځله اویا چنده وي.

> او لمک خپلو میرمنو، عاده او ظله، ته وویل: زما غږ واورئ؛ اې د لمک میرمنو، زما وینا ته غوږ ونیسئ: ځکه ما یو سړی له دې امله وژلی چې زه یې ټپي کړی وم، او یو ځوان له دې امله چې ما ته یې زیان رسولی و. که د قابیل غچ اووه چنده واخیستل شي، نو په رښتیا د لمک غچ به اووه اویا چنده واخیستل شي. پیدایښت 4:23، 24.

مخکینی آیت د هغو یوازې دریو مواردو لومړی دی چې د خدای په کلام کې عددونه د ضرب په ب ڼه وړاندې شوي دي. وروستی یې د لومړي په څېر دی.

> بیا پطروس هغه ته راغی او ویې ویل: «ای ربه، که زما ورور زما په حق کې ګناه وکړي، څو ځله یې وبښم؟ تر اوو ځلو پورې؟» عیسی ورته وویل: «زه تا ته نه وایم چې تر اوو ځلو پورې، بلکې تر اویا ځله اوو پورې.» متی ۱۸:۲۱، ۲۲.

اویا ځله اووه، څلور سوه او نوي کې،ړي، او په سپېڅلي تاریخ کې د څلور سوه او نوي کلونو درې دورې شته، چې هره یوه یې د ازمېښتي مهلت یوه دوره څرګندوي. د مقدس ځای لپاره، د پاچاهانو لپاره او د لښکر لپاره څلور سوه او نوي کاله ښودل شوي دي. د پاچاهانو دوره له میلاد څخه مخکې په ۱۰۹۷ کال کې د ساؤل په مسح کېدو سره پیل شوه او د نبوکدنصر تر لومړۍ محاصرې پورې یې دوام وکړ، هغه مهال چې دانیال له میلاد څخه مخکې په ۶۰۷ کال کې اسیر کړای شو.

مقدس ځای ته ټاکل شوې د ازمېښت څلور سوه او نوي کلنه موده له میلاد څخه مخکې په ۱۰۰۶ کال کې د سلیمان د معبد له تقدیس سره پیل شوه او له میلاد څخه مخکې په ۵۱۶ کال کې له جلاوطنۍ وروسته د معبد تر تقدیس پورې یې دوام وکړ. د لښکر لپاره دا څلور سوه او نوي کلنه موده له میلاد څخه مخکې په ۴۵۷ کال کې پیل شوه او له میلاد څخه وروسته په ۳۴ کال کې پای ته ورسېده.

د قابیل د اووه چنده قضاوت د خبرداري له پیغام او نښې څخه پیل او د لامک تر اویا ځله اووه چنده پورې رسېدل، د ازمېښت د یوې سمبولیکې څلور سوه او نوي کلنې مودې استازیتوب کوي. هغه سرکشي چې د قابیل نښه یې څرګندوي، په تدریجي ډول مخ په زیاتېدو ښودل شوې ده، چې دا د طوفان د رالېږلو لپاره د خدای له انګېزې سره سمون لري.

> او خدای ولیدل چې پر ځمکه د انسان بدکاري ډېره وه، او د هغه د زړه د فکرونو هر خیال تل یوازې بد و. او څښتن په دې پښېمانه شو چې پر ځمکه یې انسان پیدا کړی و، او په زړه کې غمجن شو. او څښتن وفرمایل: زه به هغه انسان چې ما پیدا کړی دی، د ځمکې له مخه له منځه یوسم؛ هم انسان، هم څاروي، هم خزندې او هم د اسمان مرغان؛ ځکه زه پښېمانه یم چې هغوی مې پیدا کړي دي. پیدایښت ۶:۵–۷.

د قاین د شپږم نسل لامک د شیث د نسبي لړۍ د لامک په مقابل کې د سرغړوونکو د یوې نښه شوې ډلې په توګه وړاندې شوی دی. د دواړو لامکونو شاهدۍ د ازمېښت د مهلت پای په ګوته کوي: یو د ۴۹۰ په څرګندولو سره او بل په خپل مرګ سره. دواړه داسې عددي رمزونه لري چې د بریمنې کلیسا له درېګونې جوړښت سره مستقیم تړاو لري. د قاین لامک د پاچاهانو، مقدس ځای او لښکر لپاره له درېیو ۴۹۰ کلنو دورو سره سمون لري، او د شیث لامک د پیغمبر، کاهن او پاچا لپاره د اووه شمېرې مُهر په ځان کې لري. د شیث لامک د مکاشفې د څوارلسم باب له درېیو پرښتو څخه دویمه پرښته ده، او د قاین لامک هغه درېیمه پرښته ده چې د ځناور، د هغه د انځور، د نښې او د هغه د نوم د شمېرې په اړه خبرداری وړاندې کوي. د مکاشفې د څوارلسم باب ۹/۱۱ آیتونه هغه کسان په ګوته کوي چې د قاین لعنت پرې راځي.

> او درېیمه فرښته په هغوی پسې راغله او په لوړ غږ یې ویل: که څوک د ځناور او د هغه د انځور عبادت کوي او د هغه نښه پر خپل تندي یا پر خپل لاس اخلي، نو همدغه کس به د خدای د غضب له هغو شرابو څخه وڅښي چې بې له دې چې څه ورسره ګډ شي، د هغه د قهر په پیاله کې اچول شوي دي؛ او هغه به د سپېڅلو فرښتو په حضور کې او د وري په حضور کې په اور او ګوګړو عذابېږي: او د هغوی د عذاب لوګی تل تر تله پورته خېژي: او هغه کسان چې د ځناور او د هغه د انځور عبادت کوي، او هر هغه څوک چې د هغه د نوم نښه اخلي، نه د ورځې آرام لري

او نه د شپې. مکاشفه 14:9–11.

د مکاشفې ۱۵:۲ آیت هغه کسان راپېژني چې د شپځ د نسل لامک یې استازیتوب کوي:

> او ما داسې څه ولیدل لکه د ښیښې یو سمندر چې له اور سره ګډ و؛ او هغه کسان مې ولیدل چې پر ځناور، د هغه پر انځور، د هغه پر نښان او د هغه د نوم پر عدد یې بریا موندلې وه؛ هغوی د ښیښې پر سمندر ولاړ وو او د خدای چنګونه ورسره وو. مکاشفه ۱۵:۲.

د شپځ د نسل لامک په خپل مرګ سره ټرلې دروازه په نښه کوي. د قاین د نسل لامک د ځلور سوه نوي کلن ازمېښتي مهلت ټرلې دروازه په نښه کوي. د قاین نښه باید د داسې یوه شخصیت پر وړاندې د خبرداري په توګه ګڼل کېده چې درې بنسټیزې نبوي ځانګړنې یې ځرګندولې. هغه د خدای له لارښوونې سره سم د خدای په عبادت کې له ګډون ځخه انکار وکړ؛ له حسده ډک قهر یې ځرګند کړ او خپل کشر ورور یې وواژه او درېیم دا چې له توبې کولو یې انکار وکړ.

قابیل د لسو حکمونو له لومړۍ لوحې ځخه سرغړونه کړې وه، چې له خدای سره د انسانانو اړیکه په ګوته کوي، او دویمه لوحه له انسانانو سره د انسانانو اړیکه په ګوته کوي. د هغه د سرکښۍ نښې هغه د داسې یوه قانون‌ماتوونکي په توګه په ګوته کاوه چې توبه یې نه وه کړې. قابیل او لامک د یکشنبې د ډېر ژر راتلونکي قانون پر مهال د درېیمې فرښتې ټرلې دروازه په ګوته کوي. حنوک، متوشالح، لامک او نوح د هغه تاریخ استازیتوب کوي چې د لومړۍ فرښتې په راتګ سره پیلېږي، چې د هغې استازیتوب حنوک کوي؛ لامک د دویمې فرښتې په توګه راځي، متوشالح د نیمې شپې د هغې نارې په توګه راځي چې د لامک د دویمې فرښتې پیغام ته ځواک ورکوي، او بیا نوح د درېیمې فرښتې په توګه د طوفان ټرلې دروازه په ګوته کوي.

لامک له طوفان ځخه پنځه کاله مخکې مړ شو، او دا د هغو پنځو سمبولیکو کلونو ښکارندویي کوي چې د یکشنبې د ژر راتلونکي قانون پر مهال د دروازې تر ټرل کېدو مخکې دي. د لامک د مړینې په هماغه وخت کې، چې عمر یې ۷۷۷ کاله و، د بریالۍ کلیسا مهرول بشپړېږي. بیا، اووه ورځې مخکې له دې چې د بېړۍ دروازه په ماوراءالطبیعي ډول وټرل شي، ژوو بېړۍ ته په ننوتلو پیل وکړ.

هغه ورځ چې متوشالح پکې مړ شو، د هغو اوو ورځو لومړۍ ورځ وه. د دروازې تر ټرل کېدو مخکې وروستی خبرداری د حیواناتو د یوې لیدیزې نندارې او ورسره د هغې وړاندوینې د پوره کېدو دوه‌ګونی پیغام و، چې د هغه انسان د ژوند په ټوله موده کې اعلان شوې وه چې په ټولو هغو انسانانو کې یې تر ټولو اوږد عمر کړی و چې کله هم مړه شوي دي. دغه وړاندوینه د متوشالح په نوم کې نغښتې وه، چې معنا یې ده: ’کله چې هغه مړ شي، دا به راشي.‘

بشریت ته د وروستي خبرداري پیغام د نبوت د اقتضا له مخې باید دوه‌ګونی پیغام وي، لکه ځنګه چې د ځارویو د کډې کولو هغه اووه ورځې یې تمثیلوي چې د متوشالح په مړینې سره پیل شوې؛ په دې سره د اخنوخ هغه نبوت پوره شو چې د هغه د زوی د نوم له لارې اعلان شوی و. د ځارویو د کډې کولو اووه ورځې د متوشالح د مړینې او د کډې کوونکو ځارویو دوه‌ګونی پیغام د درېیمې فرښتې د مُهر لګولو د پیغام په توګه راپېژني. عیسی تل د پیل په وسیله پای انځوروي، او په مکاشفه کې د مکاشفې د اتلسم فصل له درېیمې فرښتې سره د ځلورم آیت دویم غړ یوځای کېږي، لکه ځنګه چې د نیمې شپې چیغه د دویمې فرښتې له پیغام سره یوځای شوه. د وروستي خبرداري پیغام تل د یوه داخلي اوږ بهرني پیغام په توګه وړاندې کېږي، لکه ځنګه چې د مکاشفې په کتاب کې د کلیساوو او مُهرونو ترمنځ نبوي اړیکه یې تمثیلوي. د دانیال په یوولسم فصل کې د وروستي خبرداري پیغام د شمال او ختنځ پیغام دی. متوشالح او کډې کوونکي ځاروي د نوح په زمانه کې د وروستي

خبرداري دوه‌ګونی پیغام وو.

د لامک مړینه، چې د ۷۷۷ ن‌ښ‌ه ورسره مل ده، د محاصرې له پیل سره سمون لري، یعنې له هغه وخت سره چې د حزقیال مېرمن مړه شوه. همدلته وفادار کسان، چې د شپث د نسل لړۍ یې استازیتوب کوي، مهر کې‌ږي، او همدلته هغه کسان هم ن‌ښ‌ه ترلاسه کوي چې د قابیل د نسل لړۍ یې استازیتوب کوي. حنوک له آدم څخه اووم و، او په یوه داسې دوره کې د لارې د الفا ن‌ښ‌ې استازیتوب کوي چې په پای کې یې وروستی او لومړی نسل دواړه په اته شمېره تمثیلې‌ږي. دواړه لامکونه د ازمې‌ښ‌تي مهلت پای په ګ‌وته کوي، او د لامک مړینه د محاصرې په پیل کې د ازمې‌ښ‌تي مهلت د ت‌ړلې دروازې استازیتوب کوي.

حنوک د نبوي تاریخ الفا و، او د نبوي ضرورت له مخې باید د نبوي تاریخ یوه اومی‌ګا په ګ‌وته ک‌ړي. د دې اومی‌ګا استازیتوب هغه اته تنه کوي چې د مرګ له څ‌کلو پرته له زړې نړۍ څخه نوې نړۍ ته ولاړل. حنوک او هغو اتو تنو نوې ځ‌مکې ته تر رسېدو مخکې مرګ ونه لید. زړه نړۍ د حیواناتو د لې‌ږدېدنې په اوو ورځو کې پای ته ورسېده او نوې نړۍ د باران د نه ورېدو په اوو ورځو پیل شوه. بیا له ۱۷مې ورځې څخه د پنځو میاشتو لپاره له باران پرته بل هېڅ نه وو، تر دې چې خدای د پنځو میاشتو په پای کې، په اوولسمه ورځ، د باران مخه ونیوله.

پنځه میاشتې

د مکاشفې په نهم باب کې د پنځو میاشتو په اړه دوه شاهدان شته، او په دې باب کې درې جلا زماني نبوتونه راغلي دي. لومړۍ پنځه میاشتې په پنځم آیت کې بیان شوې دي؛ دویمې پنځه میاشتې په لسم آیت کې دي، او درې سوه یو نوي کاله او پنځلس ورځې په پنځلسم آیت کې راغلي دي. ۵م، ۱۰م او ۱۵م آیتونه د نبوتي دورې په پیل کې د پنځو میاشتو د دوو شاهدانو له لارې د اسلام زماني نبوت مشخصوي. ۵م او ۱۰م آیتونه دواړه د پنځو میاشتو یوه موده مشخصوي؛ نو، کرښ‌ه پر کرښ‌ه، د پنځم او لسم آیت د شمېرو مجموعه پنځلس کې‌ږي. نو، لومړۍ پنځه میاشتې ۱۵ دي، او درې سوه یو نوي کاله او پنځلس ورځې په ۱۵م آیت کې بیان شوي دي. د ۵م، ۱۰م او ۱۵م آیتونو ترتیب او جوړښ‌ت دوه پنځلسونه مشخصوي، او په هغو لومړیو دوو آیتونو کې چې د شمېرو مجموعه یې پنځلس کې‌ږي، د یو سل او پنځوسو کلونو دوه زماني نبوتونه شته.

پنځلسم آیت د درې سوه یو نوي کلونو او پنځلسو ورځو د مودې نبوت بیانوي. مسیح د پنځلسو شمېره په دریو آیتونو کې اوبدلې ده، او په همدغو آیتونو کې د بیان شوې نبوتي مودې په کارولو سره یې د پنځم او لسم آیت د جمع کولو له لارې ښ‌ودل شوې ۱۵ شمېره جلا وښ‌وده، څ‌و له پنځلسم آیت سره د هغې په برابرولو سره د پنځلسو دوه‌برابروالی رامنځ‌ته ک‌ړي. بیا مسیح دغه درې واړه یو له بل سره ت‌ړلي نبوتونه په پنځلسو ورځو سره پای ته ورسول.

د دې څ‌پرکي کیلي په ۶۲۷ کال کې د نینوا ج‌ګ‌ړه ده، چې پنځه کاله وروسته، په ۶۳۲ کال کې، د محمد مړینه ورپسې راځي او د پنځو میاشتو لومړنۍ نبوي وړاندوینه پیلوي. د محمد له مړینې لس کاله وروسته د فارس ل‌ښ‌کرې د محمد له هغې وړاندوینې سره سم له منځه یووړل شوې چې د فارس او روم دواړه ځ‌واکونه به ماتې وخوري. له همدې امله، د مکاشفې نهم څ‌پرکی د فارس او روم ترمنځ د نینوا له ج‌ګ‌ړې څخه یوه تاریخي لړۍ پیلوي. بیا پنځه کاله وروسته محمد مري، او په دې توګ‌ه د پنځم آیت یو سل او پنځوس کلنه موده پیلې‌ږي. لس کاله وروسته، په ۶۴۲ کال کې، فارس د نهاوند په ج‌ګ‌ړه کې ماتې خوري. اسلام د نهاوند ج‌ګ‌ړه «د بریاوو بریا» وبلله. د مکاشفې د نهم څ‌پرکي لومړي پنځلس کاله د پنځو کلونو د یوې مودې ښ‌کارندویي کوي چې ورپسې لس کاله راځي. د وخت اړوند وروستۍ نبوي وړاندوینه د ۱۸۴۰ کال د اګ‌ست په ۱۱مه پای ته ورسېده. له دې پې‌ښ‌ې لس ورځې مخکې، جوسایا لیچ د عثماني برلاسۍ د پای ته رسېدو په اړه خپله تازه شوې وړاندوینه خپره

کړه. د مکاشفې د نهم څپرکي د اسلام وروستۍ پنځلس ورځې د جوسایا لیچ د کار په وسیله په پنځو ورځو او ورپسې په لسو ورځو وېشل کېږي، ځکه چې عیسی تل پای د پیل په وسیله انځوروي.

مور به په راتلونکې مقاله کې دغو خبرو ته دوام ورکړو.